

**מלכים ב'
פרקים טו'-יט'
סיכום לבגרות בתנ"ך
ממ"ד
כתה יא'**

דודי זינגר

הקדמה

לאחר פטירת שלמה המלך, ממלכת ישראל מתפצלת לשתי ממלכות, (928-)

אחר מות שלמה, עולה לשלטון רחבעם, בנו, עשרת השבטים פונים לרחבעם, בדרישה להקל בעול המסים הכבדים שהטיל שלמה על העם. רחבעם מבקש מן הפונים שהות למחשבה. רחבעם, כמלך חדש, פונה ליועצי אביו, "הזקנים". הם מיעצים לו לשמוע בקול העם, רחבעם פונה לשמוע חוות דעת נוספת, מפי חבריו "הילדים אשר גדלו אתו", היועצים הצעירים מציעים לרחבעם לא רק שלא להקל בעול, אלא לענות לעם בלשון גסה, כדי להראות לכולם מי כאן השליט. רחבעם מקבל את עצת "הילדים", הקרובים אליו בגיל, ובהלך המחשבה, ועונה לעם בלשון גסה.

תושבי הצפון, שתוחלתם להקלה בעול נכזבת, מכריזים על מרד בשלטונו של בית דוד. רחבעם, שולח את אדורם, האחראי על המסים, לנסות להחזיר אליו את המורדים, אך אלה הורגים את אדורם, ורחבעם בורח כל עוד נפשו לירושלים, עשרת השבטים ממליכים עליהם את ירבעם, רחבעם אינו משלים עם רוע הגזרה, ורוצה לצאת למלחמת אחים במורדים, אך הנביא שמעיה מונע זאת ממנו, בטענה כי הפילוג הוא רצון אלוהים.

בכך הקיץ הקץ על תקופה קצרה בתולדות עם ישראל, "תקופת הממלכה המאוחדת" שנמשכה כ- 80 שנה, לאורך מלכותם של שאול, דוד ושלמה. הפילוג הפך לעובדה קיימת (928 לפנה"ס) וממלכת שלמה האדירה נחלקת לשתי ממלכות קטנות, חלשות ופגיעות: יהודה, בשלטון בית דוד, וממלכת ישראל בשלטון שושלת ירבעם.

תקופת ספר מלכים ב' פרקים טו'- יט

מלכי ישראל	מלכי יהודה
מנחם	עוזיהו
פקחיה	יותם
פקח	אחז
הושע	חזקיהו

בימי הושע בן פקח חרבה ממלכת ישראל ועשרת השבטים הוגלו על ידי ממלכת אשור, ממלכת יהודה המשיכה להתקיים, המלכים ששלטו בה היו:

ממלכת יהודה
חזקיהו
מנשה
אמן
יאשיהו
יהואחז
יוהיקים
יהויכין
צדקיהו

המעצמות (ממלכות חזקות) באותה התקופה היו ממלכת ארם, מצרים, אשור

הנביאים המרכזים באותה התקופה היו: ישעיהו לאחר מכן יחזקאל וירמיהו,

הספרים העוסקים בתקופה זאת, בהם נעסוק במבחן הראשון יהיו: מלכים ב', ישעיהו, דברי הימים.

מלכים ב פרק ט"ו

מלכים ב פרק טו

א בשנת עשרים ושבע שנה, לירבעם מלך ישראל, מלך עזריה בן-אמציה, מלך יהודה. ב בן-שש עשרה שנה, היה במלכו, וחמשים ושתים שנה, מלך בירושלם; ושם אמו, וכליהו מירושלם. ג ויעש הישר, בעיני יהוה, ככל אשר-עשה, אמציהו אביו. ד רק הבמות, לא-סרו: עוד העם מזבחים ומקטרים, בבמות. ה וינגע יהוה את-המלך, ויהי מצרע עד-יום מתו, וישב, בבית החפשית; ויותם בן-המלך על-הבית, שפט את-עם הארץ. ו ויתר דברי עזריהו, וכל-אשר עשה: הלא-הם כתובים, על-ספר דברי הימים--למלכי יהודה. ז וישפכ עזריה עם-אבתיו, ויקברו אתו עם-אבתיו בעיר דוד; וימלך יותם בנו, תחתיו.

הערה: בספר מלכים ב, מוזכר בקצרה שעזריה (שנקרא גם עוזיהו או עזריהו) מלך על ממלכת יהודה 52 שנים ועשה הישר בעיני ה', ולמרות זאת הוא נענש בצרעת עד יום מותו ובנו יותם מלך במקומו.

בספר דברי הימים ב' פרק כו' מפורט המעשה:

בחלק הראשון של הפרק מסופר שעוזיהו עשה הישר בעיני ה':

ג בן-שש עשרה שנה, עזיהו במלכו, וחמשים ושתים שנה, מלך בירושלם; ושם אמו, יכיליה (יכליה) מן-ירושלם. ד ויעש הישר, בעיני יהוה: ככל אשר-עשה, אמציהו אביו. ה ויהי, לדרש אלהים, בימי זכריהו, המבין בראת האלהים; ובימי דרשו את-יהוה, הצליחו האלהים.

בימיו של עוזיהו ממלכת יהודה פרוחה, כי הוא הרחיב את שטח ממלכת יהודה.
במערב, בשטח ארץ הפלשתים,

ו יוצא, וילחם בפלשתים, ויפרץ את-חומת גת ואת חומת יבנה, ואת חומת
אשדוד; ויבנה ערים, באשדוד ובפלשתים. ויעזרהו האלהים על-פלשתים
ועל-הערביים (הערבים), הישבים בגור-בעל--והמעונים

בדרום מערב הארץ, אזור עוטף עזה עד מצרים,

ח. ויתנו העמונים מנחה, לעזיהו; וילך שמו עד-לבוא מצרים, כי החזיק עד-
למעלה

במזרח את בני עמון

ט. ויבן עזיהו מגדלים בירושלם, על-שער הפנה ועל-שער הגיא ועל-
המקצוע; ויחזקם.

ובדרום כיבוש העיר אילת.

י ויבן מגדלים במדבר, ויחצב ברות רבים--כי מקנה-רב היה לו, ובשפלה
ובמישור; אכרים וכרמים, בהרים ובכרמל--כי-אהב אדמה, היה.

והוא גם זה שחידש את הציוד הצבאי וחיזק מאוד את ירושלים

יא ויהי לעזיהו חיל עשה מלחמה יוצאי צבא לגדוד, במספר פקדנתם, ביד יעואל
(יעיאל) הסופר, ומעשיהו השוטר--על, יד-חנניהו, משרי, המלך. יב כל מספר ראשי
האבות, לגבורי חיל--אלפים, ושש מאות. יג ועל-ידם חיל צבא שלש מאות אלף,
ושבעת אלפים וחמש מאות, עושי מלחמה, בכח חיל--לעזר למלך, על-האויב. יד ויבן
להם עזיהו לכל-הצבא, מגנים ורמחים וכובעים, ושריונות, וקשתות--וילאבני,
קלעים. טו ויעש בירושלם חשבנות מחשבת חושב, להיות על-המגדלים ועל-הפנות,
לירוא בחצים, ובאבנים גדלות; ויצא שמו עד-למרחוק, כי-הפליא להעזר עד כי-חזק.

שאלה: אם כן מדוע נענש המלך עוזיהו במחלת הצרעת?

תשובה:

טז וכחזקתו, גבה לבו עד-להשחית, וימעל, ביהוה אלהיו; ויבא אל-היכל יהוה, להקטיר על-מזבח הקטרת. יז ויבא אחריו, עזריהו הכהן; ועמו כהנים ליהוה, שמונים--בני-חיל. יח ויעמדו על-עזיהו המלך, ויאמרו לו לא-לך עזיהו להקטיר ליהוה--כי לפהנים בני-אהרן המקדשים, להקטיר: צא מן-המקדש כי מעלתך, ולא-לך לכבוד מיהוה אלהים. יט ויזעף, עזיהו, ובגדו מקטרת, להקטיר; ובזעפו עם-הכהנים, והצרעת זרחה במצחו לפני הכהנים בבית יהוה, מעל, למזבח הקטרת. כ ויפן אליו עזריהו כהן הראש וכל-הכהנים, והנה-הוא מצרע במצחו, ויבהלוהו, משם; וגם-הוא נדחף לצאת, כי נגעו יהוה.

הקטרת הקטורת היא עבודה שמותרת רק לכהנים, ולכן הוא נענש בצרעת, ובנו יותם הומלך במקומו למלך על ממלכת יהודה

כא ויהי עזיהו המלך מצרע עד-יום מותו, וישב בית החפשות (החפשית) מצרע--כי נגזר, מבית יהוה; ויותם בנו על-בית המלך, שופט את-עם הארץ. כב ויתר דברי עזיהו, הראשנים והאחרנים--כתב ישעיהו בן-אמוץ, הנביא. כג וישפכ עזיהו עם-אבתיו, ויקברו אתו עם-אבתיו בשדה הקבורה אשר למלכים--כי אמרו, מצורע הוא; וימלך יותם בנו, תחתיו.

אשור, הוא שלם לפול כסף רב שלא יכבוש את הארץ.

יז בשנת שלשים ותשע שנה, לעזריה מלך יהודה: מלך מנחם בן-גדי על-ישראל, עשר שנים--בשמרון. יח ויעש הרע, בעיני יהוה: לא סר מעל חטאות ירבעם בן-נבט, אשר-החטיא את-ישראל--כל-ימיו. יט בא פול מלך-אשור, על-הארץ, ויתן מנחם לפול, אלף כפר-כסף--להיות ידיו אתו, להחזיק הממלכה בגדו. כ ויצא מנחם את-הכסף על-ישראל, על כל-גבורי החיל, לתת למלך אשור, חמשים שקלים כסף לאיש אחד; וישב מלך אשור, ולא-עמד שם בארץ. כא ויתר דברי מנחם, וכל-אשר עשה: הלוא-הם כתובים, על-ספר דברי הימים--למלכי ישראל. כבו ישפכ מנחם, עם-אבתיו; וימלך פקחיה בנו,

רשימת מלכי ישראל האחרונים:

זכריהו בן ירבעם

שלום בן יבש

מנחם בן גדי

פקחיה בן מנחם

פקח בן רמליהו

הושע בו אלה

שאלה : כיצד עלה פקח בן רמליהו למלוכה?

כג בשנת חמשים שנה, לעזריה מלך יהודה : מלך פקחיה בן-מנחם על-ישראל, בשמרון--
שנתים. כד ויעש הרע, בעיני יהוה : לא סר, מחטאות ירבעם בן-נבט, אשר החטיא, את-
ישראל. **כה ויקשר עליו פקח בן-רמליהו שלישו, ויכהו בשמרון בארמון בית-מלך**
(המלך) את-ארגב ואת-הארזיה, ועמו חמשים איש, מבני גלעדים ; וימתהו, וימלך
תחתיו. כו ויתר דברי פקחיה, וכל-אשר עשה : הנם כתובים, על-ספר דברי הימים--
למלכי ישראל.

תשובה : פקח הרג את פקחיה בן מנחם שמלך לפניו, בעזרת שני גיבורים ארגוב
ואריה.

שאלה : מהו האירוע המדיני החשוב שקרה בימי פקח בן רמליהו?

כט בימי פקח מלך-ישראל, בא תגלת פלאסר מלך אשור, ויקח את-עיון ואת-אבל
בית-מעכה ואת-זנוח ואת-קדש ואת-חצור ואת-הגלעד ואת-הגלילה, כל ארץ
נפתלי ; **ויגלם, אשורה.**

תשובה : מלך אשור תגלת פלאסר כובש את עבר הירדן המזרחי ואת הגליל ושולח
חלק מהעם לגלות.

שאלה : כיצד על הושע בן אלה למלכות בממלכת ישראל?

ל ויקָשֶׁר-קָשֶׁר הוֹשֶׁע בֶּן-אֱלֹה, עַל-פֶּקַח בֶּן-רְמִלְיָהוּ, וַיִּכְהוּ וַיִּמְיֹתֶהוּ, וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו-
בְּשָׁנַת עֶשְׂרִים, לְיוֹתָם בֶּן-עֲזִיָּה

תשובה : הושע הרג את פקח בן רמליהו.

לסיכום:

בזמן שעוזיהו מלך ביהודה מלכו בישראל מנחם בן גדי, פקחיה בן מנחם, פקח בן רמליהו.

עוזיהו שעשה הישר בעיני ה', חטא בגאווה ונכנס להקטיר קטורת בבית המקדש, הוא נענש בצרעת ובמקומו הומלך בנו יותם.

ממלכת אשור מתחזקת מנחם בן גדי שולח שוחד לפול מלך אשור שלא יתקוף את ממלכת ישראל, אחרי מספר שנים תגלת פלסאר מלך אשור החדש כובש חלקים ממלכת ישראל (עבר הירדן המזרחי ואת הגליל), ומגלה חלק מהתושבים לאשור.

בימי יותם בן עוזיהו שמלך בממלכת יהודה מלך הושע בן אלה על ממלכת ישראל, מלכותו נמשכה גם לאחר מותו של יותם שאחריו עלה אחז למלוך על ממלכת יהודה.

מלכים ב פרק ט"ז

בשנת שבע עשרה שנה לפקח בן רמליהו, מלך אחז בן יותם מלך יהודה. בן עשרים שנה אחז במלכו ושש עשרה שנה מלך בירושלם, ולא עשה הישר בעיני יהוה אלהיו כדוד אביו. ג וילך בדרך מלכי ישראל, וגם את בנו העביר באש כתעבות הגוים אשר הוריש יהוה אתם מפני בני ישראל. ד ויזבח ויקטר בבמות ועל הגבעות, ותחת כל עץ רענן

בממלכת ישראל מולך המלך פקח, ובממלכת יהודה מולך המלך אחז.

הפרק פותח בתיאור החטאים שעשה המלך אחז.

א. המלך אחז הלך בדרכי מלכי ישראל שעבדו עבודה זרה (פס' ג)

ב. המלך אחז העביר את בנו באש לעבודת אלילים (פס' ג')

(העברת הבן באש נקראת עבודת המולך - שהאב מסר את בנו או בתו לכמרים, הם מעלים שתי מדורות אש, ומעבירים את הילד דרכם, ולא היו שורפים את הילד).

ג. המלך אחז הקריב קורבנות לעבודת אלילים בכל רחבי יהודה (פס' ד')

ה. אז יעלה רצין מלך ארם ופקח בן רמליהו מלך ישראל ירושלם למלחמה, ויצרו על

אחז ולא יכלו להלחם. ו. בעת ההיא השיב רצין מלך ארם את אילת לארם וינשל את היהודים מאילות), וארמים (ואדומים באו אילת וישבו שם עד היום הזה

הממלכות החזקות באזור היו : ממלכת ארם כאשר ממלכת אשור הולכת ומתחזקת.

רצין מלך ארם ופקח מלך ישראל מתכוננים למלחמה נגד ממלכת יהודה, המלך רצין מצליח לכבוש מיהודה שטחים, אך רצין ופקח לא הצליחו לכבוש את ירושלים.

שאלה : מדוע יצאו פקח מלך ישראל ורצין מלך ארם למלחמה נגד ממלכת יהודה ?

תשובה : יתכן והסיבה לכך שרצין ופקח התאחדו למלחמה נגד ממלכת יהודה הייתה שהם רצו שאחו יצטרף לאיחוד שלהם וביחד יצאו להילחם נגד ממלכת אשור, כאשר אחז מסרב, הם מחליטים להילחם נגדו.

הערה : אחז חושב שיש לו שתי אפשרויות אחת להצטרף לרצין מלך ארם ולפקח מלך ישראל למלחמה נגד אשור והשנייה להתאחד עם אשור ולהילחם נגד ארם וישראל.

ישעיהו הנביא אומר לאחז שיש לו אפשרות נוספת והיא לא לעשות דבר, והוא מתנבא שזאת הדרך הטובה ביותר ושה' יציל אותו ואת ממלכת יהודה.

וַיִּשְׁלַח אַחֲזָא מַלְאָכִים אֶל תִּגְלַת פְּלִסָּר מֶלֶךְ אַשּׁוּר לֵאמֹר: "עֲבֹדָהּ וּבְנֵהּ אֲנִי. עֲלֵה וְהוֹשַׁעְנִי מִכַּף מֶלֶךְ אַרְם וּמִכַּף מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הַקּוֹמִים עָלַי. "וַיִּקַּח אַחֲזָא אֶת הַכֶּסֶף וְאֶת הַזָּהָב הַנִּמְצָא בַּיָּת וּבְאֲצֵרוֹת בַּיָּת הַמֶּלֶךְ, וַיִּשְׁלַח לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר שְׁחָד. וַיִּשְׁמַע אֱלֹהֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר, וַיַּעַל מֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶל דְּמֶשֶׁק וַיִּתְפַּשֶּׂה וַיִּגְלֶה קִירָה, וְאֶת רֹצֵין הַמִּית

שאלה : מה החליט אחז לעשות?

תשובה : אחז החליט לקרוא לתגלת פלסר מלך אשור שיעזור לו להילחם כנגד ארם וישראל, הוא שולח שליחים, הוא שולח למלך אחז שוחד (כסף וזהב מאוצרות בית המקדש), ומלך אשור בא לעזרתו ומציל אותו מיד ארם וישראל.

הערה : הבחירה של המלך אחז שלא להקשיב לנביא ישעיהו וללכת לכרות ברית עם מלך אשור, הביא למצב בו ממלכת יהודה המשיכה להתקיים, אך ההשפעה התרבותית והרוחנית של ממלכת אשור על ממלכת יהודה הייתה הרסנית.

השפעת תרבות אשור על ממלכת יהודה:

א. המלך אחז שלח לאוריה הכהן תבנית של המזבח של אשור, וצווה אותו להכין מזבח דומה בבית המקדש את המזבח לאלוהי דמשק (מזבח לעבודה זרה), מזבח זה הפך להיות המזבח העקרי ומזבח הנחושת היה הפחות חשוב.

י וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ אַחֲזָה לְקִרְאֵת תְּגִלַּת פְּלֶאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר דּוֹמְשֵׁק וַיֵּרָא אֶת הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר בְּדִמְשֵׁק, וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אַחֲזָה אֶל אֹרִיָּה הַכֹּהֵן אֶת דְּמוֹת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת תְּבֻנֹתוֹ לְכָל מַעֲשָׂהוּ. יא וַיִּבֶן אֹרִיָּה הַכֹּהֵן אֶת הַמִּזְבֵּחַ, כְּכֹל אֲשֶׁר שָׁלַח הַמֶּלֶךְ אַחֲזָה מִדִּמְשֵׁק כִּן עָשָׂה אֹרִיָּה הַכֹּהֵן, עַד בּוֹא הַמֶּלֶךְ אַחֲזָה מִדִּמְשֵׁק. יב וַיָּבֵא הַמֶּלֶךְ מִדִּמְשֵׁק וַיֵּרָא הַמֶּלֶךְ אֶת הַמִּזְבֵּחַ, וַיִּקְרַב הַמֶּלֶךְ עַל הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעַל עָלָיו. יג וַיִּקְטֹר אֶת עֹלֹתוֹ וְאֶת מִנְחָתוֹ וַיִּסַּךְ אֶת נֶסְכוֹ, וַיִּזְרַק אֶת דָּם הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ. יד וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ הִנְחִשְׁתָּ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה וַיִּקְרַב מֵאֵת פְּנֵי הַבַּיִת מִבֵּין הַמִּזְבֵּחַ וּמִבֵּין בַּיִת יְהוָה, וַיִּתֵּן אֹתוֹ עַל יָרֵךְ הַמִּזְבֵּחַ צְפוֹנָה. טו וַיִּצְוֵהוּ (וַיִּצְוֵה הַמֶּלֶךְ אַחֲזָה אֶת אֹרִיָּה הַכֹּהֵן לֵאמֹר: "עַל הַמִּזְבֵּחַ הַגָּדוֹל הִקְטֹר אֶת עֹלֹת הַבֶּקֶר וְאֶת מִנְחַת הָעֶרֶב, וְאֶת עֹלֹת הַמֶּלֶךְ וְאֶת מִנְחָתוֹ, וְאֶת עֹלֹת כָּל עֵם הָאָרֶץ וּמִנְחָתָם וְנִסְפֵיָהֶם, וְכָל דָּם עֹלָה וְכָל דָּם זֶבַח עָלָיו תִּזְרַק; וּמִזְבֵּחַ הִנְחִשְׁתָּ יְהִיֶּה לִּי לְבֶקֶר." טז וַיַּעַשׂ אֹרִיָּה הַכֹּהֵן, כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה הַמֶּלֶךְ אַחֲזָה

יז וַיִּקְצָץ הַמֶּלֶךְ אַחֲזָה אֶת הַמִּסְגְּרוֹת הַמְּכֹנֹת וַיִּסֶר מֵעֲלֵיהֶם) וְאֵת (אֶת הַפִּיר, וְאֵת הַיָּם הַיָּרֵד מֵעַל הַבֶּקֶר הִנְחִשְׁתָּ אֲשֶׁר תַּחְתֶּיהָ, וַיִּתֵּן אֹתוֹ עַל מְרֻצְפַת אֲבָנִים

ג. אחז הזיז סככה שהייתה בחצר בית המקדש, ששמשה לישיבת אנשים בעזרה עד צאת השבת.

יח וְאֵת) מִיֶּסֶד (מוֹסָד הַשָּׁבַת אֲשֶׁר בָּנוּ בְּבֵית וְאֵת מְבוֹא הַמֶּלֶךְ הַחִיצוֹנָה הַסָּבִיב בַּיִת יְהוָה, מִפְּנֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר. יט וַיִּתֵּן דְּבָרֵי אַחֲזָה אֲשֶׁר עָשָׂה, הֲלֹא הֵם פְּתוּבִים עַל סֶפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה. כ וַיִּשְׁכַּב אַחֲזָה עִם אֲבֹתָיו וַיִּקְבֹּר עִם אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד, וַיִּמְלֹךְ חִזְקִיָּהוּ בֶּן־תַּחְתָּיִו) .

פרק יז'

גלות עשרת השבטים – חורבן ממלכת ישראל

כבר בפתיחת הפרק מוזכרות הסיבות לענישת ממלכת ישראל בחורבן ובגלות.

א. **סיבה רוחנית:** "ויעש הרע בעיני ה'"

ב. **סיבה ארצית-** מדינית: בגידה בממלכת אשור וקשרת קשר כנגד ביחד עם סוא מלך מצרים

עקרון זה נקרא "**סבתיות כפולה**" הכוונה שלמאורע מסויים יש שתי סיבות, סיבה ארצית וסיבה מדינית.

א בַּשָּׁנָה שְׁתַּיִם עֲשָׂרָה, לָאָחֳזִי מֶלֶךְ יְהוּדָה: מֶלֶךְ הוֹשֵׁעַ בֶּן-אֵלָה בְּשִׁמְרוֹן, עַל-יִשְׂרָאֵל--
תִּשַׁע שָׁנִים. **ב. וַיַּעַשׂ הָרַע, בְּעֵינֵי יְהוָה: רַק, לֹא כַּמְלִכֵי יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר הָיוּ,**
לִפְנֵיו. ג. עָלְיוּ עָלָהּ, שְׁלֹמֹנָסֹר מֶלֶךְ אֲשׁוּר; וַיְהִי-לוֹ הוֹשֵׁעַ עֶבֶד, וַיָּשָׁב לוֹ
מִנְחָה. **ד. וַיִּמְצָא מֶלֶךְ-אֲשׁוּר בְּהוֹשֵׁעַ קֶשֶׁר, אֲשֶׁר שָׁלַח מְלָאכִים אֵל-סוּא מֶלֶךְ-מִצְרַיִם,**
וְלֹא-הָעֵלָה מִנְחָה לְמֶלֶךְ אֲשׁוּר, כְּשָׁנָה בְּשָׁנָה; וַיַּעְצְרֵהוּ מֶלֶךְ אֲשׁוּר, וַיֹּאסְרֵהוּ בַּיַּת
כְּלָא. ה. וַיַּעַל מֶלֶךְ-אֲשׁוּר, בְּכָל-הָאָרֶץ; וַיַּעַל, שְׁמֵרוֹן, וַיִּצַר עָלֶיהָ, שְׁלֹשׁ שָׁנִים. ו. בַּשָּׁנָה
הַתְּשֻׁעִית לְהוֹשֵׁעַ, לָכַד מֶלֶךְ-אֲשׁוּר אֶת-שְׁמֵרוֹן, וַיִּגַּל אֶת-יִשְׂרָאֵל, אֲשׁוּרָה; וַיָּשָׁב אוֹתָם
בְּחָלַח וּבְחָבוּר, נְהַר גּוֹזָן--וְעָרֵי מְדִי.

שאלה: כיצד בא לידי ביטוי המרד של הושע באשור?

תשובה: מלך ישראל המלך הושע הפסיק לשלם מס לאשור.

בנוסף ניסה הושע לכרות ברית עם סוא מלך מצרים כנגד אשור.

שאלה: כיצד הגיב מלך אשור למרד של הושע מלך ישראל?

תשובה: מלך אשור כלא את הושע מלך ישראל, בנוסף הוא עשה מצור על ממלכת ישראל במשך שלוש שנים ולבסוף הגלה את עשרת השבטים.

בהמשך הפרק פס' ז-יח, יש פירוט של חטאי ישראל שהביאו לחורבן ולגלות עשרת השבטים:

בתחילה מפורטים החטאים של העבודה זרה שחטאו ממלכת ישראל.

ז ויהי, כי-חטאו בני-ישראל ליהוה אלהיהם, המעלה אתם מארץ מצרים, מתחת יד פרעה מלך-מצרים; וייראו, אלהים אחרים. ח וילכו, בחקות הגוים, אשר הוריש יהוה, מפני בני ישראל; ומלכי ישראל, אשר עשו. ט ויחפאו בני-ישראל, דברים אשר לא-כן, על-יהוה, אלהיהם; ויבנו להם במות בכל-עריהם, ממגדל נוצרים עד-עיר מבצר. י ויצבו להם מצבות, ואשרים, על כל-גבעה גבהה, ותחת כל-עץ רענן. יא ויקטרו-שם, בכל-במות, פגוים, אשר-הגלה יהוה מפניהם; ויעשו דברים רעים, להכעיס את-יהוה. יב ויעבדו, הגללים, אשר אמר יהוה להם, לא תעשו את-הדבר הזה. יג ויעד יהוה בישראל וביהודה ביד כל-נביאו (נביאי) כל-חזה לאמר, שבו מדרכיכם הרעים ושמרו מצותי חקותי, ככל-התורה, אשר צויתי את-אבותיכם-ואשר שלחתי אליכם, ביד עבדי הנביאים. יד ולא, שמעו; ויקשו את-ערפם, כערף אבותם, אשר לא האמינו, ביהוה אלהיהם. טו וימאסו את-חקיו, ואת-בריתו אשר כרת את-אבותם, ואת עדותיו, אשר העיד בם; וילכו אחרי ההבל, ויהבלו, ואחרי הגוים אשר סביבתם, אשר צוה יהוה אתם לבלתי עשות כהם. טז ויעזבו, את-כל-מצות יהוה אלהיהם, ויעשו להם מסכה, שנים (שני) עגלים; ויעשו אשירה, וישתחוו לכל-צבא השמים, ויעבדו, את-הבעל. יז ויעבירו את-בניהם ואת-בנותיהם, באש, ויקסמו קסמים, וינחשו; ויתמכרו, לעשות הרע בעיני יהוה-- להכעיסו. יח ויתאנף יהוה מאד בישראל, ויסרם מעל פניו: לא נשאר, רק שבט יהודה לבדו. יטגם-יהודה--לא שמר, את-מצות יהוה אלהיהם; וילכו, בחקות ישראל אשר עשו. כ וימאס יהוה בכל-זרע ישראל, ויענם, ויתנם, ביד-שסים--עד אשר השליכם, מפניו.

בהמשך מופיע חטא נוסף של ממלכת ישראל והוא הפירדות ממלכת יהודה וממלכות בית-דוד.

כא כפי-קרע ישראל, מעל בית דוד, וימליכו, את-ירבעם בן-נבט; וידא (וידח) ירבעם את-ישראל מאחרי יהוה, והחטיאם חטאה גדולה. כב וילכו בני ישראל, בכל-חטאות ירבעם אשר עשה: לא-סרו, ממנה. כג עד אשר-הסיר יהוה את-ישראל, מעל פניו, כאשר דבר, ביד כל-עבדיו הנביאים; ויגל ישראל מעל אדמתו, אשורה, עד, היום הזה.

שאלה: אלו חטאים של ישראל מתוארים בפסוקים ז-כב.

תשובה:

עבודה זרה	יב וַיַּעֲבֹדוּ, הַגִּלְלִים, אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה לָהֶם, לֹא תַעֲשׂוּ אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה .
כפיות טובה כלפי ה'	ז וַיְהִי, כִּי-חֲטָאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל לַיהוָה אֱלֹהֵיהֶם, הַמַּעֲלָה אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, מִתַּחַת יַד פְּרָעָה מֶלֶךְ-מִצְרַיִם
כפירה בהשגחת ה' על מה שקורה בעולם	ט וַיִּחְפְּאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל, דְּבָרִים אֲשֶׁר לֹא-כֹן, עַל-יְהוָה, אֱלֹהֵיהֶם
מרידה במלכות דוד	כא כִּי-קָרַע יִשְׂרָאֵל, מַעַל בֵּית דָּוִד, וַיִּמְלִיכוּ, אֶת-יָרָבֵעַם בֶּן-נִבְט; וַיֵּדָא (וַיִּדַח) יָרָבֵעַם אֶת-יִשְׂרָאֵל מֵאַחֲרֵי יְהוָה

הערה: החטאים של ישראל חמורים במיוחד מאחר והם נעשו בכוונה להרגיז את ה'; ; וַיַּעֲשׂוּ דְבָרִים רָעִים, לְהַכְעִיס אֶת-יְהוָה.

שאלה: מה היה תפקיד הנביאים שנשלחו על ידי ה'?

תשובה: מטרת הנביאים הייתה להזהיר את ממלכת ישראל מהעונש החמור.

שאלה: האם הנביאים הצליחו בתפקידם?

תשובה: הנביאים לא הצליחו בתפקידים וישראל לא שמעו להם והמשיכו לחטוא.

הערה:

הפסוקים מתארים מצב ש ממלכת יהודה חוטאת בדומה לממלכת ישראל:

יח ויתאנף יהוה מאד בישׂראל, ויסרם מעל פניו: לא נשאר, רק שבט יהודה לבדו. יטגם-יהודה--לא שמר, את-מצות יהוה אלהיהם; וילכו, בחקות ישׂראל אשר

אך בכל זאת ממלכת יהודה ממשיכה להתקיים בעוד ממלכת ישראל נחרבת

ישנן שתי סיבות לכך:

א. ממלכת ישראל השפיעה לרעה על ממלכת יהודה והייתה המקור לעבודה הזרה שהתפתחה לממלכת יהודה.

ב. ממלכת ישראל חטאו בחטא נוסף והוא הפיצול ממלכת יהודה וממלכות בית דוד.

פסוקים כד- מא עוסקים בתיאור מצבם של העמים שהוגלו על ידי אשור לאזור שבעבר היה שייך לממלכת ישראל, והתיישבו בה במקום עשרת השבטים.

כד ויבא מלך-אשור מבבל ומכותה ומענא ומחמת, וספרוים, וישב בערי שמרון, תחת בני ישׂראל; וירשו, את-שמרון, וישבו, בעריה. **כה** ויהי, בתחלת שבתם שם, לא יראו, את-יהוה; וישלח יהוה בהם את-האֲרִיֹּת, ויהיו הרגים בהם. **כו** ויאמרו, למלך אשור לאמר, הגוים אשר הגלית ותושב בערי שמרון, לא ידעו, את-משפט אלהי הארץ; וישלח-בם את-האֲרִיֹּת, והנם ממיתים אותם, כאשר אינם ידעים, את-משפט אלהי הארץ. **כז** ויצו מלך-אשור לאמר, הליכו שמה אחד מהפִּהְנִים אשר הגליתם משם, וילכו, וישבו שם; וירם, את-משפט אלהי הארץ. **כח** ויבא אחד מהפִּהְנִים, אשר הגלו משמרון, וישב, בבית-אל; ויהי מורה אתם, איך ייראו את-יהוה. **כט** ויהיו עשים, גוי גוי אלהיו; ויניחו בבית הבמות, אשר עשו השמרנים, גוי גוי בעריהם, אשר הם ישבים שם. **ל** ואנשי בבל, עשו את-סכות בנות, ואנשי-כות, עשו את-נרגל; ואנשי חמת, עשו את-אשימא. **לא** והעוים עשו נבחו, ואת-תרתק; והספרוים, שרפים את-בניהם באש, לאדרמלך וענמלך, אלה ספרים (אלהי ספרוים). **לב** ויהיו יראים, את-יהוה; ויעשו להם מקצותם פִּהְנֵי במות, ויהיו עשים להם בבית הבמות. **לג** את-יהוה, היו יראים; ואת-אלהיהם, היו עבדים, כמשפט הגוים, אשר-הגלו אתם משם. **לד** עד היום הזה הם עשים, כמשפטים הראשנים: אינם יראים, את-יהוה, ואינם עשים כחוקתם וכמשפטים, וכתורה וכמצוה אשר צוה יהוה את-בני יעקב אשר-שם שמו ישׂראל. **לה** ויכרת יהוה אתם, ברית, ויצום לאמר, לא תיראו אלהים אחרים; ולא-תשתחוו להם--ולא תעבדום, ולא תזבחו להם. **לו** כי אם-את-יהוה, אשר העלה אתכם מארץ מצרים בכת גדול ובזרוע נטויה--אתו תיראו; ולו תשתחוו, ולו תזבחו. **לז** ואת-החוקים ואת-המשפטים והתורה והמצוה, אשר כתב לכם--תשמרון לעשות, כל-הימים; ולא תיראו, אלהים אחרים. **לח** והברית אשר-כרתתי אתכם, לא תשכחו; ולא תיראו, אלהים אחרים. **לט** כי אם-את-יהוה אלהיכם, תיראו--והוא יציל אתכם, מיד כל-איביכם. **מ** ולא, שמעו: כי אם-כמשפטם הראשון, הם עשים. **מא** ויהיו הגוים האלה, יראים את-יהוה, ואת-פסיליהם, היו עבדים; גם-בניהם ובני בניהם, כאשר עשו אבתם הם עשים, עד, היום הזה.

מלכים ב'

מצור צבא אשור על ירושלים

א ויהי בשנת שלש, להושע בן-אלה מלך ישראל, מלך חזקיה בן-אחז, מלך יהודה. ב בן-עשרים וחמש שנה, היה במלכו, ועשרים ותשע שנה, מלך בירושלם; ושם אמו, אבי בת-זכריה.

ג ויעש הישר, בעיני יהוה, ככל אשר-עשה, דוד אביו. ד הוא הסיר את-הבמות, ושבר את-המצבת, וכתת, את-האשרה; וכתת נחש הנחשת אשר-עשה משה, פי עד-הימים ההמה היו בני-ישראל מקטרים לו, ויקרא-לו, נחשתן. ה ביהוה אלהי-ישראל, בטח; ואחריו לא-היה כמהו, בכל מלכי יהודה, ואשר היו, לפניו. ו וידבק, ביהוה, לא-סר, מאחריו; וישמר, מצותיו, אשר-צוה יהוה, את-משה.

בפסוקים א'- ו מתואר המצב הרוחני בימי חזקיהו מלך יהודה, הוא עשה הישר בעיני ה' :

א. חזקיהו הרס את מזבחות העבודה הזר.

ב. חזקיהו שבר את נחש הנחשת שהיו אנשים שהאמנו שיש בו כוחות ריפוי.

הערה : חזקיהו הלך בדרכי ה' בניגוד לאביו אחז.

ז והיה יהוה עמו, בכל אשר-יצא ישכיל; וימרד במלך-אשור, ולא עבדו. ח הוא-הפה את-פלשתים עד-עזה, ואת-גבוליה, ממגדל נוצרים, עד-עיר מבצר. ט ויהי בשנה הרביעית, למלך חזקיהו--היא השנה השביעית, להושע בן-אלה מלך ישראל; עלה שלמנאסר מלך-אשור, על-שמרון--ויצר עליה. י וילפדה, מקצה שלש שנים, בשנת-שש, לחזקיה: היא שנת-תשע, להושע מלך ישראל, נלפדה, שמרון. יא ויגל מלך-אשור את-ישראל, אשורה; וינחם בחלח ובחבור, נהר גוזן--וערי מדי. יב על אשר לא-שמעו, בקול יהוה אלהיהם, ויעברו את-בריתו, את כל-אשר צוה משה עבד יהוה; ולא שמעו, ולא עשו.

בפסוק ז' מוזכר שהמלך חזקיהו מרד באשור.

פסוקים ט'-יב' עוסקים בגלות עשרת השבטים שהייתה בזמן שחזקיהו מלך על יהודה, מוזכר שממלכת ישראל נחרבה על ידי אשור בגלל שהם לא הלכו בדרכי ה' (סיבה רוחנית).

שאלה: מדוע המלך חזקיהו מרד באשור? הרי הוא ראה את תוצאות המרד של הושע שהביאו לחורבן ולגלות של ממלכת ישראל?

תשובה:

(א) חזקיהו האמין ובטח בה' שיגן עליו בגלל שהוא הלך בדרכיו בניגוד לממלכת ישראל.

(ב) המלך סרגון שמלך באשור אחרי שלמנאסר, נעדר במלחמה וממלכת אשור הייתה ללא מלך ובזמן זה החלו מרידות כנגד אשור מצד עמים רבים ובתוכם ממלכת יהודה.

רלב"ג מציין שהמרד שעשה המלך חזקיהו הסתכם בכך שהוא הפסיק להשתעבד לממלכת אשור.

יג ובארבע עשרה שנה למלך חזקיהו, עלה סנחריב מלך-אשור על כל-ערי יהודה הבצורות-- ויתפשים. יד וישלח חזקיה מלך-יהודה אל-מלך-אשור לכישה לאמר חטאתי, שוב מעלי-- את אשר-תתן עלי, אשא; וישם מלך-אשור על-חזקיה מלך-יהודה, שלש מאות כפר-כסף, ושלשים, כפר זהב. טו ויתן, חזקיה, את-כל-הכסף, הנמצא בית-יהוה; ובאצרות, בית המלך. טז בעת ההיא, קצץ חזקיה את-דלתות היכל יהוה ואת-האמנות, אשר צפה, חזקיה מלך יהודה; ויתנם, למלך אשור.

הערה: בממלכת אשור עולה למלוכה המלך סנחריב שיוצא למסע כנגד העמים המורדים, סנחריב מגיע לממלכת יהודה ומתחיל בכיבוש 46 ערים שהיו מבוצרות.

המלך חזקיהו מנסה לפייס את המלך סנחריב, הוא שולח שליחים ומוכן לשלם כל סכום שיתבקש על ידי סנחריב, חזקיהו משלם את המס שנגזר עליו על ידי שימוש בכסף שנמצא באוצרו בית המקדש והזהב שצפה את דלתות בית המקדש.

יז וישלח מלך-אשור את-תרתן ואת-רב-סריס ואת-רבשקה מן-לכיש אל-המלך חזקיהו, בחיל כבד-- ירושלים; ויעלו, ויבאו ירושלים, ויעלו ויבאו ויעמדו בתעלת הברכה העליונה, אשר במסלת שדה כבס. יח ויקראו, אל-המלך, ויצא אליהם אלקים בן-חלקיהו, אשר על-הבית; ושבנה, הספר, ויואח בן-אסף, המזכיר.

המלך סנחריב שולח שלושה שליחים לממלכת יהודה במטרה להחליש את רוחם ולגרום להם להיכנע ללא מלחמה.

ניאום רבשקה הראשון:

מטרת הנאומים של רבשקה היא להביא לידי כניעה של ממלכת יהודה ללא מלחמה על ידי ערור ביטחונם, (כניעה עדיפה מבחינת אשור מאשר מלחמה, מאחר והם ידעו שכיבוש ירושלים יקח זמן רב ויביא להרוגים רבים).

יט ויאמר אליהם רבשקה, אמרו-נא אל-חזקיהו: כה-אמר המלך הגדול, מלך אשור, מה הבטחון הזה, אשר בטחת. כ אמרת, אך-דבר-שפתים--עצה וגבורה, למלחמה; **עתה על-מי בטחת**, כי מרדת בי. **כא עתה הנה בטחת** לך על-משענת הקנה הרצוף הזה, על-מצרים, אשר יסמך איש עליו, ובא בכפו ונקבה; כן פרעה מלך-מצרים, לכל-הבטחים עליו. כב וכי-תאמרון אלי, אל-יהוה אלהינו בטחנו: הלוא-הוא, אשר הסיר חזקיהו את-במתיו ואת-מזבחתיו, ויאמר ליהודה ולירושלם, לפני המזבח הזה תשתחוו בירושלם. כג ועתה התערב נא, את-אדני את-מלך אשור; ואתנה לך, אלפים סוסים, אם-תוכל, לתת לך רכבים עליהם. כד ואיך תשיב, את פני פחת אחד עבדי אדני--הקטנים; ותבטח לך על-מצרים, לרכב ולפרשים. כה עתה המבלעדי יהוה, עליתי על-המקום הזה להשחתו; יהוה אמר אלי, עלה על-הארץ הזאת והשחיתה

<p>רבשקה פונה בניאום הראשון למלך חזקיהו במטרה שיכנע</p>	<p>ויאמר אליהם רבשקה, אמרו-נא אל-חזקיהו:</p>
<p>רבשקה מתאר את גדלותו של סנחריב אל מול קטנותו של חזקיהו שנקרא בלי תוספת תואר מלכות</p>	<p>- כה-אמר המלך הגדול, מלך אשור - אמרו-נא אל-חזקיהו (בלי תואר מלך)</p>
<p>רבשקה מערער את ביטחון המלך חזקיהו במלך מצרים שיבוא לעזור לו. טענת רבשקה שמצרים דומה לקנה רצוף (מקל חלול) שמי שישען עליו יפול.</p>	<p>...מה הבטחון הזה, אשר בטחת. כ אמרת, אך-דבר-שפתים--עצה וגבורה, למלחמה; עתה על-מי בטחת, כי מרדת בי. כא עתה הנה בטחת לך על-משענת הקנה הרצוף הזה, על-מצרים, אשר יסמך איש עליו, ובא בכפו ונקבה; כן פרעה מלך-מצרים, לכל-הבטחים עליו.</p>
<p>רבשקה מערער את ביטחון חזקיהו בה', הטענה שה' כועס על חזקיהו שהרס את הבמות שמשו להקרבת קורבנות. (זאת טענה שאין לה בסיס, מאחר ואסור להקריב בבמות, ושהבמות משו לעבודה זרה)</p>	<p>כב וכי-תאמרון אלי, אל-יהוה אלהינו בטחנו: הלוא-הוא, אשר הסיר חזקיהו את-במתיו ואת-מזבחתיו, ויאמר ליהודה ולירושלם, לפני המזבח הזה תשתחוו בירושלם.</p>
<p>רבשקה מערער את ביטחון חזקיהו בצבא שלו, בטענה שגם אם אשור יתנו לממלכת יהודה 2000 סוסים למלחמה, ממלכת יהודה לא יוכלו להשתמש בהם, כי הצבא שלהם קטן ואין להם מספיק לוחמים</p>	<p>כג ועתה התערב נא, את-אדני את-מלך אשור; ואתנה לך, אלפים סוסים, אם-תוכל, לתת לך רכבים עליהם. כד ואיך תשיב, את פני פחת אחד עבדי אדני--הקטנים; ותבטח לך על-מצרים, לרכב ולפרשים</p>
<p>רבשקה מערער את ביטחון ממלכת יהודה בטענה שאשור מצליחים במלחמה, כי ה' רוצה בהצלחתם.</p>	<p>כה עתה המבלעדי יהוה, עליתי על-המקום הזה להשחתו; יהוה אמר אלי, עלה על-הארץ הזאת והשחיתה</p>

כו ויאמר אליקים בן-חלקיהו ושׁבנה ויֹאח אל-רבשקה, **דבר-נא אל-עבדיך ארמית-- כי שמעים, אנחנו; ואל-תדבר עמנו, יהודית, באזני העם, אשר על-החמה**. כזו ויאמר אליהם רבשקה, העל אדניך ואליך שלחני אדני, לדבר, את-הדברים האלה; הלא על-האנשים, הישבים על-החמה, לאכל את-חריהם (צואתם) ולשתות את-שניהם (מימי רגליהם), עמכם

שרי חזקיהו מבקשים מרבשקה לדבר בארמית ולא בעברית על מנת שהעם לא יבין, רבשקה עונה להם שזאת בדיוק המטרה שלו שהעם יבין את דבריו ויכנע.

נאום רבשקה השני

בנאום השני פונה רבשקה על העם- ויעמד, רבשקה, ויקרא בקול-גדול, יהודית; וידבר ויאמר, שמעו דבר-המלך הגדול מלך אשור.

כח ויעמד, רבשקה, ויקרא בקול-גדול, יהודית; וידבר ויאמר, שמעו דבר-המלך הגדול מלך אשור. כט כה אמר המלך, אל-ישא לכם חזקיהו: כי-לא יוכל, להציל אתכם מידו. ל ואל-יבטח אתכם חזקיהו אל-יהוה לאמר, הצל יצילנו יהוה; ולא תנתן את-העיר הזאת, ביד מלך אשור. לא אל-תשמעו, אל-חזקיהו: כי כה אמר מלך אשור, עשו-אתי ברכה וצאו אלי, ואכלו איש-גפנו ואיש תאנתו, ושתו איש מי-ברו. לב עד-באי ולקחתי אתכם אל-ארץ פארצכם, ארץ דגן ותירוש ארץ לחם וכרמים ארץ זית יצהר ודבש, וחיו, ולא תמתו; ואל-תשמעו, אל-חזקיהו, כי-יסית אתכם לאמר, יהוה יצילנו. לג ההצל הצילו אלהי הגוים, איש את-ארצו, מיד, מלך אשור. לד איה אלהי חמת וארפד, איה אלהי ספרונים-- הנע וענה: כי-הצילו את-שמרון, מידי. לה מי בכל-אלהי הארצות, אשר-הצילו את-ארצם מידי: כי-יציל יהוה את-ירושלם, מידי

ל ואל-יבטח אתכם חזקיהו אל-יהוה לאמר, הצל יצילנו יהוה; ולא תנתן את-העיר הזאת, ביד מלך אשור.	רבשקה מערער את ביטחון העם וטוען שאין להם מה לסמוך על ה', כי הוא חלש
לא אל-תשמעו, אל-חזקיהו: כי כה אמר מלך אשור, עשו-אתי ברכה וצאו אלי, ואכלו איש-גפנו ואיש תאנתו, ושתו איש מי-ברו. לב עד-באי ולקחתי אתכם אל-ארץ פארצכם, ארץ דגן ותירוש ארץ לחם וכרמים ארץ זית יצהר ודבש, וחיו, ולא תמתו; ואל-תשמעו, אל-חזקיהו, כי-יסית אתכם לאמר, יהוה יצילנו	רבשקה מערער את ביטחון העם ומציע להם לא להיכנע ובתמורה לכך הם יזכו ליחס טוב מצד מלך אשור בהתחלה בארצם ואחר כך בארץ שהם יגלו אליה

. לו והחרישו העם, ולא-ענו אתו דבר: כי-מצות המלך היא לאמר, לא תענהו. לז ויבא אליקים בן-חלקיה אשר-על-הבית ושׁבנא הספר ויֹאח בן-אסף המזכיר, אל-חזקיהו-- קרועי בגדים; ויגדו לו, דברי רבשקה.

העם שותקים ולא עונים לרבשקה, שרי המלך חוזרים אליו בגדים קרועים (סימן לצער ואבלות)

פרק זה הינו המשך ישיר לפרק יח', שליחי המלך חזקיהו חוזרים אליו לאחר ששמעו את דברי רבשקה שליח המלך סנחריב, הם עומדים אל מול המלך בבגדים קרועים ומספרים לו את הדברים שאמר להם רבשקה.

א ויהי, כששמע המלך חזקיהו, ויקרע, את-בגדיו; ויתכס בשק, ויבא בית יהוה. ב וישלח את-אליקים אשר-על-הבית ושבנא הספר, ואת זקני הכהנים, מתכפסים, בשקים--אל-ישעיהו הנביא, בן-אמוץ. ג ויאמרו אליו, כה אמר חזקיהו, יום-צרה ותוכחה ונאצה, היום הזה: כי באו בנים עד-משבר, וכח אין ללדה. ד אולי ישמע יהוה אלהיך את כל-דברי רבשקה, אשר שלחו מלך-אשור אדניו לחרף אלהים חי, והוכיח בדברים, אשר שמע יהוה אלהיך; ונשאת תפלה, בעד השארית הנמצאה.

תגובת המלך חזקיהו לדברי השליחים:

א. חזקיהו המלך קורע את הבגדים ולובש שק - ויקרע, את-בגדיו; ויתכס בשק (פסוק א')

ב. חזקיהו הולך לבית המקדש להתפלל לה', ויבא בית יהוה. (פסוק א')

ג. חזקיהו המלך שולח שליחים לנביאי ישעיהו בבקשה שיתפלל בעד העם- (פסוק ב'-ד')

חזקיהו מנמק את בקשתו מהנביאי ישעיהו שיתפלל בעד העם:

א. עם ישראל אין להם כוח להתמודד מול אשור, בדומה ליולדת לפני הלידה שאין לה כוח. (פסוק ג')

ב. בקש מה' שיציל את עם ישראל מאשור שחירפו את שם ה' וטענו שאין ביכולתו של ה' לנצח אותם. (פסוק ד')

ה ויבאו, עבדי המלך חזקיהו--אל-ישעיהו. ו ויאמר להם ישעיהו, כה תאמרו אל-אדניכם: כה אמר יהוה, אל-תירא מפני הדברים אשר שמעת, אשר גדפו נערי מלך-אשור, אתי. ז הנני נתן בו רוח, ושמע שמועה ושב לארצו; והפלתיו בחרב, בארצו.

תשובת הנביאי ישעיהו:

אל תפחדו מאיומי אשור, הי יציל את ירושלים מידם,

ומלך אשור יחזור לארצו ויומת שם בחרב.

ח וישב, רבשקה, וימצא את-מלך אשור, נלחם על-לבנה: כי שמע, כי נסע מלכיש. ט וישמע, אל-תרהקה מלך-כוש לאמר, הנה יצא, להלחם אתך; וישב וישלח מלאכים, אל-חזקיהו לאמר. י פה תאמרון, אל-חזקיהו מלך-יהודה לאמר, אל-ישאך אלהיך, אשר אתה בטח בו לאמר: לא תנתן ירושלם, ביד מלך אשור. יא הנה אתה שמעת, את אשר עשו מלכי אשור לכל-הארצות--להחרימם; ואתה, תנצל. יב ההצילו אתם אלהי הגוים, אשר שחתו אבותי, את-גוון, ואת-חרון; ורצף ובני-עדן, אשר בתלאשור. יג אינו מלך-חמת ומלך ארפד, ומלך לעיר ספרונים, הנע, ועוה.

פסוקים ח'-ט':

סנחריב נאלץ לעזוב את ירושלים ולהפנות את הצבא למלחמה בכוש שמרד בו ויצא נגדו למלחמה.

פסוק י'-יא':

רבשקה אומר למלך חזקיהו שלא יחשוב שהי הציל אותו וסופו יהיה דומה לסוף של ממלכות אחרות (שמות הממלכות מפורטים בפסוק יב'-יג').

יד ויקח חזקיהו את-הספרים מיד המלאכים, ויקראם; ויעל בית יהוה, ויפרשֶהו חזקיהו לפני יהוה. טו ויתפלל חזקיהו לפני יהוה, ויאמר, יהוה אלהי ישראל ישב הכרבים, אתה-הוא האלהים לבדך לכל ממלכות הארץ; אתה עשית, את-השמים ואת-הארץ. טז הטה יהוה אזנד ושמע, פקח יהוה עיניך וראה; ושמע, את דברי סנחריב, אשר שלחו, לחרף אלהים חי. יז אמנם, יהוה: החריבו מלכי אשור, את-הגוים--ואת-ארצם. יח ונתנו את-אלהיהם, באש: כי לא אלהים המה, כי אם-מעשה ידי-אדם עץ ואבן--ויאבדים. יט ועתה יהוה אלהינו, הושיענו נא מידו; וידעו כל-ממלכות הארץ, כי אתה יהוה אלהים לבדך.

תגובת המלך חזקיהו לדברי רבשקה:

חזקיהו עולה לבית המקדש ומתפלל לה' שיציל את ממלכת יהודה מיד אשור.

בתפילתו מנמק חזקיהו את בקשתו שה' יציל את ממלכת יהודה מיד אשור בשתי טענות:

א. אשור גדפו (פגעו בשם ה') שאמרו שהוא לא יכול להושיע את ממלכת יהודה ולנצח את אשור, מתוך מחשבה שהי דומה לאלילים אחרים שהם עשויים מעץ ואבן(פסוק טז'- יח')

ב. הצלת ירושלים תגדיל את שם ה' בעולם. (פסוק יט)

נבואת הנביא ישעיהו על דברי רבשקה

ישעיהו מתנבא ואומר לחזקיהו שתפילתו להצלה ממלך אשור התקבלה:

כ וישלח ישעיהו בן-אמוץ, אל-חזקיהו לאמר: כה-אמר יהוה אלהי ישראל, אשר התפללת אלי אל-סנחריב מלך-אשור שמעתי. כא זה הדבר, אשר-דבר יהוה עליו: בזה לך לעגה לך, בתולת בת-ציון--אחריך ראש הניעה, בת ירושלים

ישעיהו מוכיח את מלך אשור על שהתגאה כנגד ה'

שאלה מלצית כנגד סנחריב: את מי בדיוק חרפת וגדפת? על מי הרמת קול? הבטת בגאווה כלפי ה' השוכן במרומים.	כב את-מי חרפת וגדפת, ועל-מי הרימות קול; ותשא מרום עיניך, על-קדוש ישראל.
על ידי שליחים חרפת את שם ה' מתגאה אתה במרכבות שלך, שבעזרתם כבשת הרים. הגעת לראש ההר במטרה לפגוע בעצי הלבנון של המקדש	כג ביד מלאכיך, חרפת אדני, ותאמר ברכב (ברב) רכבי אני עליתי מרום הרים, ירפתי לבנון; ואכרת קומת ארזיו, מבחור ברשיו, ואבואה מלון קצה, יער פרמלו
הצלחת למצוא מים לצבא שלך, תוך כדי פגיעה במקורות המים של אויבך	כד אני קרתי, ושתיתי מים זרים; ואחרב, בכף-פעמי, כל, יארי מצור
אני החלטתי עוז בזמן רחוק (בריאת העולם) שתצליח במעשיך, והצלחתך באה בזכות החלטה קדומה של ה',	כה הלא-שמעת למרחוק אתה עשיתי, למימי קדם ויצרתי; עתה הביאתי--ותהי להשות גלים נצים, ערים בצרות
אני ה' שנתתי לך את הכח להרעיב עמים בצורות	כו וישביהן, קצרי-יד--חתו, ויבשו; היו עשב שדה, וירק דשא, חציר גגות, ושדפה לפני קמה
שאתה יושב בארצך או יוצא למלחמה, הכל אני יודע ואני ה' שמחליט, ואתה סנחריב החלטת להילחם בי?	כז ושתבך וצאתך ובאך, ידעתי; ואת, התרנך אלי
בגלל כעסך וקולך שהרמת (שאון-שאננד) באוזני שגדפת אותי, אחזיר אותך בחזרה לארץ שלך	כח יען התרנך אלי, ושאננד עלה באזני--ושמתי חחי באפך, ומתגי בשפתיך, והשבתיך, בדרך אשר-באת בה.
ישעיהו אומר לחזקיהו שהניצחון של ממלכת יהודה על אשור יהיה גם סימן (זה לך האות) להצלת ממלכת יהודה מהרעב שנגרם מפגיעת אשור בשדאות של ממלכת יהודה	כט וזה-לך האות--אכול השנה ספיח, ובשנה השנית סחיש; ובשנה השלישית, זרעו וקצרו ונטעו כרמים--ואכלו פרים
ירושלים תשרוד כפליטה לממלכת יהודה שנהרסה במסע סנחריב	ל וינספה פליטת בית-יהודה, הנשארה--שרש למטה; ועשה פרי, למעלה לא כי מירושלים תצא שארית, ופליטה מהר ציון; קנאת יהוה (צבאות), תעשה-זאת.

ישעיהו מסיים את הנבואה בתיאור הצלת ירושלים:

לב לכן, כה-אמר יהוה אל-מלך אשור, לא יבא אל-העיר הזאת, ולא-יורה שם
חץ; ולא-יקדמנה מגן, ולא-ישפך עליה סללה. לג בדרך אשר-יבא, בה ישוב;
ואל-העיר הזאת לא יבא, נאם-יהוה. לד וגנותי אל-העיר הזאת, להושיעה--
למעני, ולמען דוד עבדי

בנבואת ישעיהו בפסוקים כ-לז מוזכרות שתי סיבות להצלת ממלכת יהודה:
א. גאוות מלך אשור ב. ה' יגן על ירושלים למען דוד

תיאור התממשות הנבואה של ישעיהו:

לה ויהי, בלילה ההוא, ויצא מלאך יהוה ויך במחנה אשור, מאה שמונים
וחמשה אלף; וישכימו בבקר, והנה כלם פגרים מתים. לו ויסע וילך, וישב
סנחריב מלך-אשור; וישב, בנינה. לז ויהי הוא משתחוה בית נסרף אלהיו,
ואדרמלך ושראצר) בניו) הפהו בחרב, והמה נמלטו, ארץ אררט; וימלך
אסר-חדן בנו, תחתיו.

שתי פורעניות המוזכרות בסוף נבואת ישעיהו:

- א. צבא אשור יושמד במגפה (כפי שקרה ל- 185,000 חיילים שחזרו ממלחמתם
בכוש בניסיון לכבוש את ירושלים).
- ב. סנחריב מלך אשור יחזור לנינה עיר הבירה של אשור ושם ירצח על ידי שני בניו.

נספח : מלכי יהודה – סיכום בנקודות

המלך עוזיהו:

שמות נוספים: עוזיה, עזריה.

גודל הממלכה: כל דרום הארץ עד אילת, כולל ארץ פלישתים במערב וארץ עמון במזרח.

משך המלוכה: 52 שנים

הערכה רוחנית: עשה הישר בעיני ה'. (נענש בצרעת בגלל גאוותו שהביא אותו להחליט להקטיר את הקטורת)

המלך יותם:

משך המלוכה: 16 שנים.

מצב רוחני: ויעש הישר בעיני ה', רק לא סרו הבמות.

גודל הממלכה: ממלכתו של יותם מצטמצמת

המלך אחז:

משך המלוכה: 16 שנים.

מצב רוחני: ולא עשה הישר בעיני ה'.

דילמה שהתמודד איתה: האם להצטרף לברית עם ממלכת ארם וישראל נגד אשור או להתחבר עם ממלכת אשור ולסמוך על כך שהם יעזרו לו במתקפה של ארם וישראל נגדו.

אחז בוחר לחבור אל ממלכת אשור ובכך הוא ניצל ממתקפה של ארם וישראל, ובכך מביא את השפעתם הרוחנית והתרבותית של אשור על ממלכת יהודה.

המלך חזקיהו:

משך המלוכה: 29 שנים.

גודל הממלכה: חזקיהו חוזר וכובש את שטחים, אך הוא מאבד אותם בסופו של דבר לסנחריב מלך אשור.

מצב רוחני: עשה הישר בעיני ה', עשה מהפכה דתית, השמיד את העבודה זרה, הסיר את הבמות, והשמיד את נחש הנחושת שעשה משה (שמש בזמנו של חזקיהו לעבודה זרה).